

Els 6.600 concerts de Mariscal

L'històric local de l'Estartit ha compartit protagonisme amb el Saint Trop, Gènesis i Maxim's

Les característiques geogràfiques de l'Estartit han fet que no hagi deixat mai de ser un poblet amb un important desenvolupament turístic a l'estiu, amb turisme bàsicament familiar. No ha tingut el gran creixement en infraestructures d'oci d'altres llocs ben propers, i els locals han estat bàsicament bars i pubs de petit format, tot i que alguns han esdevingut referents internacionals, com la sala Mariscal. Als anys seixanta i setanta del segle passat, espais com El Catalán o el Villa Primavera van acollir una àmplia programació en directe, inclosos els grups ye-yés. Més tard, a l'època de les discoteques, Churchill's, Gènesis o Maxim's van tenir un destacat protagonisme.

RAMON MORENO > TEXT

L'arribada del turisme va transformar radicalment el destí del poble de l'Estartit. El petit enclavament de la costa empordanesa va passar de viure –o malviure– de la pesca i l'agricultura a ser un destacat destí turístic de casa nostra. Ja amb l'arribada dels primers visitants a l'Estartit quedaven clares les mancances en infraestructures turístiques. Com assenyala Eugeni Llos, un dels pioners del turisme a l'Estartit i Catalunya, a *Abans d'oblidar-ho*.

Memòries del turisme a l'Estartit (Llibre de la Festa Major de Torroella, 2001): «El complement turístic (transports, comerç, espectacles) era més que migrat i, en el darrer cas, inexistent». Aquest fet tingué un principi de solució amb la construcció de l'Hotel Club El Catalán, que, a prin-

cipis de la dècada dels seixanta, ofería als seus hostatjats en un lloc privilegiat de la muntanya de l'Estartit un complement en forma d'espectacles. Per la seva pista de ball van desfilar –recorda Eugeni Llos– alguns noms importants de l'època, com el Dúo Dinámico, el Trío Guadalajara o Los Paraguayos.

Dos jardins per ballar

Aviat als jardins d'El Catalán s'hi van afegir altres espais dedicats a oferir oci i espectacle als cada cop més abundants estrangers que visitaven el lloc. El Villa Primavera, a l'altre cap de carrer, ofería també una programació continuada cada dia a partir de les 21.30, basada en «baile y show», «grandes verbenas» y «grandes galas especiales», tot amb un innegable regust de *typical spanish*. Alguns personatges coneguts del

ANGELA
CLUB
DISCOTECA
ESTARTIT

Aviat, als jardins d'El Catalán s'hi van afegir espais com El Villa Primavera, dedicats a oferir oci i espectacle als cada cop més abundants estrangers

COL·LECCIÓ LLORENÇ MASSAGUER.

moment van fer cap a l'Estartit, com «*la mundialmente famosa artista de cine, radio y televisión Paquita Rico*», o el mite del flamenc La Chunga. Tot plegat es combinava amb una presència sovintejada de grups i músics pop, cosa que representava un espai d'actuacions regulars per a grups d'arreu de les comarques gironines, com Los Poney's, que, tot i ser de Figueres, eren presentats com «*el mejor conjunto de guitarras de la costa*» (en castellà i anglès), tal com recorden Fredi Faure i Xavier Juanhuix a *Peluts, rockeros i ye-yés a la Girona dels 60* (Girona, 2006). El Villa Primavera es convertiria amb el temps en Maxim's, una de les discoteques de referència, encara ara al poble.

Els primers locals musicals

Aquests espais d'espectacles i *varietés* es combinaren amb la creació de locals musicals dirigits principalment a un públic més jove en forma de *night clubs*. Eren els inicis del que després seria l'època gloriosa de les

discoteques. A l'Estartit hi va aterrar Raito Ganzoni, procedent de Saint-Moritz, que va crear l'any 1963 el Saint Trop, un espai clarament musical que donava importància als elements decoratius i encara més a la música, que es triava d'entre les principals novetats a Londres. Ganzoni i els seus socis van abandonar l'Estartit en constatar la limitada capacitat de creixement que ofería el poble. Ja a Platja d'Aro, i com diu Xavier Castellón a *Nits d'Aro. Seixanta anys de discoteques i sales de festa a Platja d'Aro*, crearien un dels emblemes de les nits discotequeres: Tifany's. Més tard el Saint Trop passaria a mans del músic Pere van Eeckhout, que havia format part de mítiques formacions com Pan y Regaliz, Jarka i OM, en la línia progressiva del moment. Al Saint Trop d'aquella època, a finals dels setanta i principis

>> *Peter van de Laila, del grup Toto, cremant la seva guitarra a Mariscal, el 1994.*

L'oferta lúdica de l'Estartit sempre ha estat limitada a causa de les característiques naturals del poble. Poca oferta, però de qualitat

COL·LECCIÓ LLORENÇ MASSAGUER.

COL·LECCIÓ LLORENÇ MASSAGUER.

>> *Alguns dels 6.600 concerts de Mariscal: Big Bam Boom Band més Jordi Arberich, el 1995; el gran bluesman Alexis Young i el grup holandès Charlice.*

dels vuitanta, es punxava música portada d'Anglaterra, i puntualment s'organitzaven concerts i *jam sessions* de qualitat. Eren uns moments de crisi que portaren a l'enfonsament de la indústria discogràfica i a una paràlisi generalitzada a tot el negoci musical, amb les seves òbvies repercussions també al sector turístic.

Els llocs mítics

El dia de Sant Joan de 1979 s'havia d'inaugurar una discoteca que tindria un gran ressò a la zona, tot i que es trobava fora del nucli de l'Estartit, a la carretera de Torroella, a la urbanització les Dunes: Churchill's, una sala de festes, restaurant i discoteca *«que puede animar mucho aquella zona de la Costa Brava, no excesivamente caracterizada por la abundancia de estos centros de diversión»*, segons escrivia Jordi Bosch a les pàgines de *Los Sitios*, el 23 de juny de 1979. Efectivament, l'oferta lúdica de l'Estartit sempre ha estat limitada a causa de les característi-

ques naturals del poble. Poca oferta –i això sempre segons es miri; n'hi ha que n'hi han vist sempre massa–, però de qualitat i amb alguns noms mítics com els ja esmentats i dos locals diferents però amb característiques similars: Gènesis i Mariscal. Aquests locals, juntament amb la discoteca Maxim's –encara en plena activitat– concentraven la pràctica totalitat del jovent del país i, evidentment, de l'estranger a la zona.

A Gènesis s'hi arribava pujant unes escales costerudes. Estava situada al carrer de les Illes, que fins a finals dels anys vuitanta va concentrar una bona quantitat de bars i pubs, a banda d'un bar de tapes històric com Can Falet. La vida nocturna es concentrava en locals com l'Àngela Club –de vida efímera– el Saint Trop, Beach Comber, La Roca, Tres Copes, Gènesis... A diferència de la sala Mariscal, concebuda més com a lloc de concerts, Gènesis era una discoteca, amb una il·luminació amb llampecs psicodèlics. S'hi podia escoltar rock progressiu, i hi havien punxat gent com Javier Hernando, que feia de discjòquei a la botiga de discos de Gay & Company, al carrer Hospital 94 de Barcelona. Allà treballava amb vuit plats alhora. Un cop tancada la botiga, va passar una temporada a Gènesis. La voluntat era punxar la música New Wave que s'imposava a Anglaterra, però la cosa no va acabar de funcionar. Com diu Hernando a *www.javierhernando.net*: *«El público, mayori-*

>> *L'Enciam, després d'un aiguat, el 1979.*

COL·LECCIÓ LLORENÇ MASSAGUER.

Juntament amb la discoteca Maxim's, Gènesis i Mariscal concentraven la pràctica totalitat del jovent del país i, evidentment, de l'estranger a la zona

COL·LECCIÓ LLORENÇ MASSAGUER.

COL·LECCIÓ LLORENÇ MASSAGUER.

tariamente turista holandés, no estava ni por sus compatriotas de Gruppo Sportivo. Tampoco a los soldados americanos de la base Loran parecía decirles nada Cristina, y a última hora siempre solicitaban el "If you leave me now", de Chicago, para acordarse de sus novias». Aquest darrer apunt és important, ja que les relacions dels soldats de la base americana de l'Estartit van propiciar, a banda de relacions personals de tots nivells, un flux de música anglosaxona cap als locals del poble. Amb el pas dels anys Gènesis es va convertir en un local amb una mitjana d'edat una mica més gran que la majoria de discoteques, però sempre va tenir fama de posar bona música, fins al seu tancament definitiu.

No gaire lluny de Gènesis es troba el local més mític de l'Estartit. El que avui es coneix com a Mariscal va néixer com a Enciam -Ciam-Ajn, que en esperanto volia dir «en qualsevol moment»- l'any 1979, i s'ha convertit, amb gairebé quaranta anys d'història, en un punt de trobada musical. Pel seu escenari hi han passat milers de músics, tant reconeguts com anònims, i ha tingut i té un notable reconeixement tant nacional com més enllà de les nostres fronteres.

Més de 6.600 actuacions en directe han acollit les parets del Mariscal, batejat primer com a Rainbow i, després d'una àmplia remodelació l'any 1986, ja com a Mariscal. Amb Llorenç Massaguer al capdavant, no

només va viure tot el procés de naixement i consolidació del rock cantant en català, sinó que també en va ser protagonista. Pel seu escenari hi ha passat tothom: Sopa de Cabra, Lax'n'Busto, Pep Sala, Kitch, Ai, Ai, Ai, Glaucs, Sangtraït... També noms del panorama estatal com M-Clan, Amaral, Doctor Explosion... I noms il·lustres de l'àmbit internacional, com Herman Brood, Nina Hagen, Nils Lofgren i Savoy Brown. I encara músics de la talla de Paul McCartney, Toto, Van Morrison, Peter Gabriel, i un llarguíssim etcètera. Tot això en un ambient de complicitat i companyonia amb el públic. Avui dia, amb el renom que li dona ser una de les sales de tot Europa encara en actiu programant música en directe, sembla que el futur (eternament dibuixat, però no concretat encara) passa per la creació d'un museu del rock que doni aixopluc a les més de 50.000 peces (cartells, discos, discos d'or, guitarres, entrades, samarretes...) que formen la col·lecció musical particular de Llorenç Massaguer. En espera del futur que mereix, el Mariscal continua obert a noves i a velles bandes que volen tocar i a la gent que vol escoltar bona música des d'aquest petit racó de la Costa Brava.

Ramon Moreno és editor.

>> Més concerts a Mariscal: els guitarristes Eduardo Niebla i Antonio Forcione, el 1987, i el grup torroellenc Cau de Duc.

El que avui es coneix com a Mariscal va néixer com a Enciam (Ciam-Ajn, que en esperanto vol dir «en qualsevol moment»)